

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Viktora Kučery a Mgr. Ing. Veroniky Baroňové v právní věci žalobkyně: **Odborová organizace Sluníčko**, IČO: 22711554, se sídlem Tovární 1072/14, 571 01 Moravská Třebová, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 16, 110 00 Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 6. 2019, č. j. 9 A 45/2019 - 16,

t a k t o :

- I. Řízení o kasační stížnosti **se zastavuje**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Nejvyšší správní soud ve shora uvedené věci obdržel dne 8. 7. 2019 kasační stížnost žalobkyně (stěžovatelky) proti usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) ze dne 21. 6. 2019, č. j. 9 A 45/2019 - 16. Tímto usnesením městský soud zastavil řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 21. 5. 2018, č. j. 10.01-000599/18-002, kterým žalovaná neurčila stěžovatelce advokáta podle § 18 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

[2] Současně s podáním kasační stížnosti stěžovatelka nepředložila soudu plnou moc udělenou advokátovi pro zastupování v řízení o kasační stížnosti a neuhradila soudní poplatek za kasační stížnost. Nejvyšší správní soud ji proto výrokem I. usnesení ze dne 16. 7. 2019, č. j. 5 As 236/2019 - 8, vyzval, aby ve lhůtě 15 dnů od jeho doručení předložila plnou moc udělenou advokátovi nebo ve stejné lhůtě prokázala, že její zaměstnanec nebo člen, který za ni jedná, má vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie, a výrokem II. téhož usnesení vyzval, aby zaplatila soudní poplatek ve výši 5000 Kč.

[3] Uvedené usnesení Nejvyššího správního soudu bylo stěžovatelce doručeno dne 22. 7. 2019. Nejvyšší správní soud ze spisu zjistil, že stěžovatelka ve lhůtě stanovené uvedeným usnesením nepředložila plnou moc a poplatek za kasační stížnost neuhradila.

[4] Dne 1. 8. 2019 obdržel Nejvyšší správní soud sdělení stěžovatelky ze dne 31. 7. 2019, ve kterém uvádí: „*Vzhledem k tomu, že stěžovatelka (žalobkyně) kasační stížností brojí proti procesnímu rozhodnutí, ze zákona neplyne nezbytnost jejího zastoupení v řízení o nynější kasační stížnosti, ani povinnost uhradit soudní poplatek. Soudní poplatek nezaplatíme a plnou moc advokáta nepředložíme. Opakované protiprávní požadování poplatků považujeme za úmyslné podvodné jednání soudců NSS.*“

[5] Nejvyšší správní soud k tomuto uvádí, že povinností zaplatit soudní poplatek za řízení o kasační stížnosti se zabýval rozšířený senát v usnesení ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19. V tomto usnesení posuzoval Nejvyšší správní soud právě otázku, zda v případě, kdy krajský (městský) soud zastaví řízení o správní žalobě pro nezaplacení soudního poplatku a žalobce toto rozhodnutí napadne kasační stížností, je stěžovatel povinen za kasační stížnost poplatek uhradit. Důvodem byla dřívější nejednotná soudní praxe. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že „[D]otazuje-li se tedy první senát, zda lze považovat skutečnost, že stěžovatel napadá kasační stížností usnesení krajského soudu o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku, samu o sobě za důvod k tomu, aby Nejvyšší správní soud nepožadoval po stěžovateli zaplacení soudního poplatku za řízení o kasační stížnosti, pak odpověď zní, že nikoliv.“ Podstatné pro posouzení této otázky je, zda původní řízení o správní žalobě podléhalo poplatkové povinnosti či nikoliv. I v nyní projednávané věci je proto nezbytné posoudit, zda původní řízení před městským soudem podléhalo poplatkové povinnosti.

[6] Právní předpisy rozeznávají osvobození od soudních poplatků věcné, osobní a individuální. Pokud jde o osvobození věcné, jedná se zejm. o případy vymezené v § 11 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudních poplatcích“), tedy případy typově vymezené předmětem řízení [ve vztahu ke správnímu soudnictví viz zejm. písm. b), i), j)]. Osvobození osobní se vztahuje na osoby vymezené obecně nebo pro určitá řízení [viz § 11 odst. 2 zákona o soudních poplatcích, ve vztahu ke správnímu soudnictví viz zejm. písm. a), b), i), n)]. Individuální osvobození od soudních poplatků pak umožňuje zohlednit konkrétní situaci účastníka řízení tak, aby mu v opodstatněném případě nebylo upřeno právo na přístup k soudu.

[7] Pokud jde o nyní projednávanou věc, stěžovatelka podala k městskému soudu žalobu proti rozhodnutí žalované ze dne 21. 5. 2018, č. j. 10.01-000599/18-002, kterým žalovaná nevyhověla žádosti o určení advokáta k poskytnutí právní služby. Nejedná se tedy o takové řízení, na které by se vztahovalo věcné osvobození od soudních poplatků podle § 11 odst. 1 zákona o soudních poplatcích.

[8] Stěžovatelka však ve sdělení ze dne 31. 7. 2019 namítala, že brojí proti procesnímu rozhodnutí městského soudu, a tudíž má být od povinnosti hradit soudní poplatek osvobozena. Touto otázkou se Nejvyšší správní soud zabýval ve výše uvedeném usnesení rozšířeného senátu. Procesním rozhodnutím rozumí Nejvyšší správní soud např. rozhodnutí o žádosti o osvobození od soudního poplatku a o návrhu na ustanovení zástupce, jakož i další procesní návrhy. Nejedná se však o rozhodnutí, kterým soud zastaví řízení pro nezaplacení soudního poplatku, neboť toto rozhodnutí není svou povahou procesní ve smyslu výše citovaného usnesení rozšířeného senátu, ale rozhodnutí, kterým se řízení končí.

[9] Stěžovatelka dále v kasační stížnosti namítala, že je odborovou organizací ve smyslu § 11 odst. 2 písm. t) zákona o soudních poplatcích, tudíž by se na ni mělo vztahovat osvobození osobní, neboť je osobou, u níž zákon takové osvobození předpokládá. Měla být tedy od povinnosti hradit soudní poplatek osvobozena jak v řízení před městským soudem, tak v řízení o kasační stížnosti.

[10] Právní povahou stěžovatelky se Nejvyšší správní soud zabýval již dříve v usnesení ze dne 29. 3. 2018, č. j. 9 As 79/2018 - 16, ve kterém uvedl, že ze stanov založených do sbírky listin spolkového rejstříku jednoznačně vyplývá, že „předmětem a cílem stěžovatelky má být obrana zájmů jejích členů v soudním řízení, a to formou zastupování v soudních sporech či poradenstvím při výběru jiných zástupců. Z ničeho ale nevyplyvá, že by se stěžovatelka účastnila nebo plánovala účastnit jakéhokoli jednání se zaměstnavatelem, které je pojmovým znakem odborové organizace a důvodem, pro který se v ní zaměstnanci sdružují. Dále není z ničeho zřejmé, že by se jednalo o sdružení osob, které spojuje zaměstnání u konkrétního

pokračování

zaměstnavatele a snaha o společné hájení s tím souvisejících zájmů. Odborová organizace sice může zastupovat své členy v soudních řízeních podle § 26 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů, což je výjimkou z pravidla, že zástupce účastníka řízení musí být fyzická osoba (§ 24 odst. 1, věta první, téhož zákona). Tato možnost je však odvozena od postavení odborové organizace, která sdružuje zaměstnance za účelem zlepšení jejich postavení při sociálním dialogu se zaměstnavatelem. V žádném případě nelze připustit, aby došlo k vytvoření spolku osob, které se formálně označí za odborovou organizaci, aniž by směřovaly k realizaci jejího hlavního účelu, a pouze zastupovaly fyzické osoby v soudním řízení. Takový postup by byl obcházením obecného zákazu zastoupení účastníka řízení právnickou osobou a vedl by k nepřipustné aplikaci speciálních pravidel, která se zastupování účastníka odborovou organizací týkají.“

[11] Přestože stanovy stěžovatelky obsahují obecná tvrzení, že je oprávněna jednat v pracovněprávních vztazích, nelze z ničeho dovodit, jaké zaměstnance má sdružovat, či zájmy má jakožto odborová organizace hájit, ani to, že by se měla jakkoliv angažovat v sociálním dialogu. Jak již bylo uvedeno výše, nelze připustit, aby určitá skupina osob označující se za odborovou organizaci, která si jako předmět své činnosti zvolí „kontrolu činnosti státní správy, zejména rezortu Ministerstva spravedlnosti ČR“ (jak uvádí stěžovatelka ve svých stanovách ze dne 30. 7. 2017), požívala benefit spočívající v osobním osvobození od soudních poplatků, neboť jejím pravým účelem není ochrana hospodářských a sociálních zájmů zaměstnanců, které sdružuje.

[12] Pokud jde o osvobození individuální, stěžovatelka Nejvyšší správní soud o osvobození nepožádala, přestože byla současně s výzvou k zaplacení soudního poplatku v usnesení ze dne 16. 7. 2019, č. j. 5 As 236/2019 - 8, poučena o tom, že tak může učinit.

[13] Současně s výzvou k uhrazení soudního poplatku byla stěžovatelka vyzvána také k tomu, aby ve lhůtě 15 dnů od jeho doručení předložila Nejvyššímu správnímu soudu plnou moc udělenou advokátovi nebo ve stejné lhůtě prokázala, že její zaměstnanec nebo člen, který za ni jedná, má vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Ani tuto podmínku stěžovatelka nesplnila. Nejvyšší správní soud však pro úplnost dodává, že nepostupoval podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., ale v režimu § 47 písm. c) s. ř. s. (za použití § 120 s. ř. s.), neboť postup spočívající v zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku má přednost před jinými procesními postupy (viz např. usnesení zdejšího soudu ze dne 23. 8. 2017, č. j. 3 As 129/2017 - 35).

[14] Nejvyššímu správnímu soudu proto nezbylo, než řízení o kasační stížnosti podle § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s § 47 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) zastavit.

[15] Jelikož bylo řízení o kasační stížnosti zastaveno, nemá podle § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. žádný z účastníků řízení právo na náhradu jeho nákladů.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 16. srpna 2019

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu